

TÜRK CERRAHİ DERNEĞİ TUTUM VE GÖRÜŞLERİ

Genel Cerrahi Uzmanlık Alanı ve Yan Dallar Çalıştayı

21 Şubat 2009

TÜRK CERRAHİ DERNEĞİ

TUTUM VE GÖRÜŞLERİ

GENEL CERRAHİ UZMANLIK ALANI VE YAN DALLAR ÇALIŞTAYI

Ankara

Sonuç Bildirgesi

Ülkemizde Genel Cerrahide Yan Dallaşma İçin İlkeler:

Bir uzmanlık alanında yan dal gereksinimini belirlemeden önce o alandaki sağlık hizmeti sunumu politikaları, hastalık yükü, insan gücü ve iş yükü konularında bilimsel çalışmalar yapılması ve bu verilerle karar verilmesi esastır. Bu bağlamda, ülkemizde kaç genel cerrah olduğu ve bunların ülke geneline nasıl dağıldığı, ülkemizde gelecek 10 yıl içinde kaç genel cerraha ihtiyaç olacağı ve bunların bölgesel dağılımlarının nasıl olması gerektiğine dair genel cerrahi insan gücü ve iş yükü çalışması yapılmalı ve sonuçları geniş biçimde tartışılmalıdır. Üst ihtisaslaşma için hangi alanlarda ve hangi sayıda cerrah gerektiğini belirleyen ve bunları merkezden kontrol eden bir sistem kurabilmek için öncelikle ülkemizin cerrahi alanındaki öncelikli sağlık sorunlarının saptanması, bu sorunları karşılamaya yetecek sayıda ve yetkinlikte cerrahlarımızın olup olmadığının belirlenmesine gerek vardır.

TCD İnsan Gücü ve İş Yükü Çalışma Grubu tarafından gerçekleştirilen “ Türkiye’de Genel

Cerrah İstihdamı” çalışmasının 2009 ara bulguları şu şekildedir:

- Ülkemizde 2009 yılı itibarı ile kamuda 2737 özel sağlık sektöründe 632 olmak üzere toplam 3369 aktif çalışan genel cerrahi uzmanı mevcuttur.
- Dünyada genel olarak 25.000 kişi başına 1 genel cerrahi uzmanı düşmesi şeklinde bir standart söz konusudur. Buna göre Tüm genel cerrahları hesaba kattığımızda Türkiye toplamında 25.000 kişi başına 1.19, yalnızca kamuda çalışan genel cerrahları hesaba kattığımızda 25.000 kişi başına 0.97 genel cerrah düşmektedir. **Nasıl hesaplarsak hesaplayalım Türkiye’deki genel cerrah sayısında nüfusa oranla ciddi bir azlık ya da fazlalık yoktur.**
- Ancak bu durum, standartlar bakımından dağılımın normal olduğunu göstermemektedir: Şırnak, Iğdır, Yalova, Bingöl, Siirt ve Kilis’te ciddi boyutlarda (%50’ye yakın) genel cerrah

TÜRK CERRAHİ DERNEĞİ

TUTUM VE GÖRÜŞLERİ

açığı vardır. Buna karşılık, Ankara, Kırıkkale, İzmir, Trabzon, Isparta Erzurum, Karabük ve Edirne'de ciddi boyutlarda (%50'ye yakın) genel cerrah fazlası görülmektedir.

- Ülke toplam nüfusun %15'i için 25.0000 kişi başına genel cerrah sayısı yeterli, %33'ü için az, %52'si için ise fazladır.
- Genel cerrahların büyük kentlerde toplulaşması, ülkelerin çoğunda görülen bir sapma olduğundan, bu sapmanın boyutları önemlidir: Türkiye'de genel cerrahların beşte biri İstanbul'da, %40'ı üç büyük ilde çalışmaktadır. Genel cerrahların kamu sağlık kurumlarındaki istihdamı ile özel sağlık kurumlarındaki istihdamı birbirine paralel dağılım göstermektedir. Bu dağılımdaki tek istisna yine İstanbul'dur: Türkiye'de özel sağlık kuruluşlarındaki genel cerrahların üçte biri İstanbul'da çalışmaktadır. Kimi illerde özel sağlık kuruluşlarında çalışan genel cerrah oranındaki görece fazlalığın nedeni, o illerdeki özel sermaye sağlık yatırımlarının yapısıdır. Örneğin, Batman (%42.86).

Ülkemizde genel cerrahi uzmanlığından sonra üst ihtisaslaşma çok kısıtlı alanlarda (Gastroenteroloji Cerrahisi) ve çok az sayıdadır. Bu nedenle diğer ülke örnekleri değerlendirilirken üst ihtisaslaşmaya duyulan ihtiyaç ve kazanımlar ile üst ihtisaslaşmanın yarattığı sorunlar çok iyi değerlendirilmek zorundadır. Genel cerrahide bilimsel niteliğin artırılması, dünya standartlarının yakalanması, ilerlemeye açık bir sistem oluşturulması ve topluma sunulan cerrahi hizmetin niteliklerinin artırılması amaçları için üst ihtisaslaşma bazı olanaklar sunmaktadır. **Ancak, kontrolsüz bir üst ihtisaslaşma/aşırı yan dallaşma ülkemizde yıllar sonra genel cerrah açığı sorununa ya da topluma sunulan genel cerrahi sağlık hizmetinde aksamalara yol açabilir.**

Öncelikle yapılması gereken hâlihazırda verilen genel cerrahi eğitiminin ülke çapında standardizasyonuna ve iyileştirme çalışmalarına hız vermektir. Türk Cerrahi Derneği ve Türk Cerrahi Yeterlik Kurulu bu çalışmalar için bir fırsat gibi görülmelidir.

Ülkemiz için yan dal ihtisası süreci ile birlikte belli alanlarda sertifikasyon yöntemi ile belli alanlarda derinleşmeyi sağlamak bir seçenek olarak ele alınmalıdır.

Bu bağlamda yan dal ihtisası ve bunun sonucunda alınacak lisan belgesi ile belli alanlarda **"İleri Uzmanlık Eğitimi"** olarak tanımlanabilecek sertifikasyon belgesi ayrı ayrı tanımlanmalıdır. Gerek duyulan alanlarda ileri uzmanlık eğitimi verecek sertifikasyon programlarına yer verilmelidir. Bu programların hangi alanlarda ve hangi merkezlerde verileceğinin belirleneceği çalışmalara mutlaka TCD dâhil edilmelidir.

(Lisans, devletin bir bireye, bir mesleği icra etmesi veya bir unvanı kullanması için verdiği belge olarak tanımlanır ve o mesleği icra edebilmek için lisans belgesinin alınması bir

TÜRK CERRAHİ DERNEĞİ

TUTUM VE GÖRÜŞLERİ

zorunluluktur.

Birçok ülkede, çoğu kez merkezi sınav yöntemiyle, tıpta uzmanlık eğitim programının sonunda kamu otoritesi tarafından belgelendirme (lisans/yüksek lisans belgesi gibi) yapılır.

Bu belgelendirme işlemi o alanda hekimlik pratiği yapabilmek için yasal bir zorunluluktur.

Uzmanlık belgesi, kamu otoritesinin hekime, mesleğini icra etmesi veya uzman unvanını kullanması için verdiği belgedir.

Sertifikasyon bir devlet kurumu ya da bir dernek tarafından bir bireyin önceden belirlenmiş bir takım kriterleri karşıladığına dair verilen özel belgedir ve genellikle gönüllü bir süreç ile edinilir.

Sertifika genellikle uzmanlık derneği tarafından uzman hekimin önceden belirlenmiş bir takım kriterleri karşıladığına dair verilen özel belge olup genellikle gönüllülük temelinde alınır/verilir)

Sağlık Bakanlığı Tıpta Uzmanlık Kurulu tarafından genel cerrahi uzmanlık alanı için tasarlandığı öğrenilen yan dal uzmanlık alanları ile ilgili maddeler ayrıca oylandı.

Eİ Cerrahisi yan dalı, oy birliği ile uygun bulunmadı.

Gastroenterolojik Cerrahi yan dalı, oy çokluğu ile uygun bulundu.

Harp Cerrahisi yan dalı, yalnızca askeri hastanelerde verilmek üzere, oy birliği ile uygun bulundu.

Yoğun Bakım yan dalı, oy birliği ile uygun bulundu.

Periferik Vasküler Cerrahi yan dalı, oy birliği ile uygun bulundu.